

2. Про Національну поліцію. Закон України редакція від 01.05.2022 підстава 2123-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення 07.05.2023).
3. Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану: науково-практичний коментар Розділу IX-1 Кримінального процесуального кодексу України. Видання 2 / І. Гловюк, О. Дроздов, Г. Тетерятник та ін. Дніпро ; Львів ; Одеса ; Харків, 2022. 58 с.
4. Корисні матеріали для прокурорів, які виконують повноваження слідчого судді в умовах дії особливих правових режимів. Тренінговий центр прокурорів України : сайт. 02.02.2022. URL: <https://ptcu.gp.gov.ua/uk/2022/03/korysni-materialy-dlya-prokuroriv-yakivykonuyut-povnovazhennya-slidchogo-suddi-v-umovah-rezhemiv>(дата звернення 07.05.2023).
5. Романюк В. В. Місце ЗВО зі специфічними умовами навчання в підготовці правоохоронців у системі МВС України в умовах воєнного стану. *Підготовка правоохоронців в системі МВС України в умовах воєнного стану*. Харків, 2022. С.114-116.

ЛОПАТИНСЬКА Ірина

Криворізький навчально-науковий інститут
Донецького державного університету внутрішніх справ,
завідувачка кафедри соціально-гуманітарних
та загальноправових дисциплін факультету №1,
кандидатка педагогічних наук, доцентка

КУЧЕРГАН Єлизавета

Криворізький навчально-науковий інститут
Донецького державного університету внутрішніх справ,
доцентка кафедри соціально-гуманітарних та
загальноправових дисциплін факультету №1,
кандидатка педагогічних наук

ОСОБЛИВОСТІ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ СЕРЕД МАЙБУТНІХ СПІВРОБІТНИКІВ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Впровадження інституціональної політики з гендерної рівності в сучасному правовому суспільстві набуває ключового значення, яке спрямоване на подолання труднощів комунікації з дотриманням гендерної рівності. На засадах гендерної рівності та незалежності формується українське суспільство, однак, мають місце загострення психологічних бар'єрів з гендерних питань, не усвідомлення рівноправності обох статей у суспільному житті; не розуміння рівності прав чоловіків і жінок,

свободи особистості; не толерантне ставлення до представників обох статей.

На сьогодні, у зв'язку з глобальними змінами культурно-соціальних пластів суспільства пов'язаних з розвитком усіх сфер життя, питання гендерну набуває актуального значення тим, що існують перетікання в порушення гендерної збалансованості в сферах виробництва, у сфері сім'ї, у соціальній сфері, у сфері політичної діяльності й у правоохоронній діяльності, зокрема.

Викладачі кафедри соціально-гуманітарних та загальноправових дисциплін, факультету підготовки фахівців для підрозділів досудового розслідування, працюють над формуванням толерантних особистостей до гендерних питань та для уникнення стереотипів серед майбутніх співробітників правоохоронної діяльності системно організують та проводять просвітницькі заходи, здобувачі та здобувачки проходять курси на освітніх платформах з питань щодо гендерної рівності.

Так, до Міжнародного дня боротьби жінок за свої права з курсантами та курсантками розглянули гендер, як рух за права людини, зокрема права жінок. Обговорили питання гендерної рівності, сексизму, репродуктивних прав та насильства щодо жінок. Здобувачі вищої освіти переглянули фільм «Гендер у нашому житті». По закінченню перегляду, користуючись методикою мозгового штурму, був проведений круглий стіл у формі дискусії. Присутні обмінялися думками щодо актуальних питань з гендеру, висвітлених в кінострічці.

За круглим столом першим було питання про існування гендерної дискримінації в Україні. Всі виступаючі відмітили, що позитивним є факт ратифікації та прийняття конвенції про дискримінацію жінок ще в 1979-1980 роках. Багато хто з учасників наводили життєві приклади, на жаль, дискримінації жінок в нашому суспільстві, але поруч з цими фактами потрібно відмітити, що багато молодих людей мислили по новому в баченні цієї проблеми і готові були вирішувати її не тільки в особистому житті, а й у межах держави.

Наприкінці заходу в анкетуванні взяли участь 81 респондентів, де у відповідях на запитання анкети, молодь висловила своє ставлення до рівня сформованості гендерної рівності у суспільстві, підготовки до впровадження гендерної освіти. Чи існує гендерна дискримінація в Україні? Думки опитуваних розподілилися таким чином: «Так» – 51,9 %, які наводили приклади з життя та доводили актуальність проблеми. «Ні» – 18,5 %, це учасники, які аргументували свої позиції багатьма змінами, що відбуваються в нашій країні та суспільстві. «Не знаю» – 28,4 %, це емоційно розгублені опитані, які мали аргументи як за, так і проти. Додатково: «Так, але не в критичній кількості – 1,2 %» визнавали цю проблему, але не вважали її актуальною.

Наступне дискусійне питання, яке обговорювалося, це поява гендерної тематики в суспільному житті сучасної України, де питання гендерної нерівності має культурні традиції, які проявляються в характері взаємовідносин українців і відображаються в їх поведінці та поширені стереотипів.

Таким чином, у дискусії було виявлено різноплановість політичних, економічних і соціальних трансформацій, що відбуваються в нашому суспільстві як на сімейному, так і на державному рівні; розкриті установки до появи гендерної тематики в суспільному житті сучасної України. Позитивні позиції проявляють 50,6 % опитантів і наводять приклади участі жінок у рекламі та освіті. Негативне ставлення у 11,1 % опитантів, які вважають, що ці проблеми, за традицією, кожен повинен вирішувати індивідуально. Не визначились – 38,3 %.

Продовжуючи дискусію, ми поставили питання: «Чи вважаєте Ви, що чоловік і жінка повинні (чи можуть) рівною мірою брати участь у суспільному житті?» В диспуті були розкриті поняття «стать», висвітлені біологічні розбіжності, які суттєво впливають на форму поведінки та стиль життя. Також, у відповідності до статі, було уточнено поняття «гендер», що вказує на соціальний статус та співвідношення посад між чоловіком і жінкою, як рольового навантаження. Розкрито в реальних життєвих ситуаціях «гендерні ролі», які обумовлені гендерними стереотипами. На кінець дискусії, на ствердження, що чоловік і жінка повною мірою повинні брати участь у суспільному житті: «Так» відповіли – 92,6 % і «Ні» тільки – 1%. Не знали, що відповісти – 3 %. І один опитант висказав свою особисту думку, що потрібно не забувати, що жінка повинна бути жіночою та не брати на себе чоловічі поведки, а чоловікам потрібно цінувати жінку та бути для неї справжнім чоловіком, а не «мужиком», маючи на увазі, що де хто з жінок стає начальником і починає копіювати чоловіка та чоловічі поведки: носити брючні костюми, курити та мислити, як чоловік і т. п.

Наступним дискусійним питанням було виявлення яке становище в суспільстві повинна займати жінка? Інтригу складало враження емансипованих жінок які стверджували, що в зв'язку з тим що жінка народила все людство, то вона повинна ним і керувати. Жінка має вищий інтелект і соціалізацію в суспільстві, але як так виходить що чоловік, з нижчим інтелектом, має всеохоплююче концептуальне мислення. Після ряду доводів у опитантів думки розподілились таким чином: за те, щоб суспільство було підпорядковане чоловікові віддали свій голос – 3,4 %; за пошук гармонійного початку та мати рівні права чоловіків і жінок – 92,6 %; щоб становище жінки було вищим від становища чоловіка віддали свій голос – 2 %; дали відповідь «не знаю» – 4 %.

Більш наближено спільних проблем до реалій сьогодення було відображення гендерних проблем у освіті. Зокрема на прикладах традицій і нюансів нашого закладу. Багато дискусійних питань виникало з особливостей взаємовідносин та роботи спарингів. Кінцевим результатом існування гендерних проблем в освіті ствердило – 38,2 %, а заперечували – 35,8 %; не знали що відповісти – 24,7 %; для тих, хто хоче оригінальничати – 0,1 % – «На мою думку, виникають такі проблеми, але дуже не часто».

За логікою наступним питанням було «Чи потрібна роздільна освіта?». Думки розподілились таким чином: «Так» – 91,4 % відповіли опитанти, які вважають, що освіта повинна бути вузькоспеціалізована та обумовлена індивідуальними особливостями. Опитані, які вважають, що освіта повинна носити, перш за все, світоглядний характер відповіли «Ні» – 1,2 % і «Не знаю» – 7,4 %, були і ті, що не визначились в пріоритетах.

Дуже багато протиріч та думок було проговорено з питання: «Чи впливає стать на вибір професії?». «Так», в більшості своїй вважали опитанти, які мали амбітні плани щодо вибору даної професії, яку вони обрали та побудови своєї кар'єри – 21 %. Відповідь «ні, не впливає» складало – 69,1 %, це були опитанти, які досить спокійно відносились до реалізації своєї особистості в майбутній спеціальності. «Не знаю» відповіли – 9,9 %, це ті опитанти що вірили у випадковість та не хотіли загадувати в свою особисту реалізацію.

«Як на вашу думку, чи приділяється в навчальних програмах ВНЗ місце гендерним питанням? Відповіді опитантів розподілились таким чином: «Так» – 74,1 % вбачали в навчальних змістах висвітлення гендерних питань; «Ні» – 9,9 % та «Не знаю» – 16 %.

Підсумком дискусії, навколо проблеми з питання гендеру, стало питання: «Так що ж, на Вашу думку, означає поняття «гендер»?». Ми отримали відповіді за такими поняттями: «Гендер – це стать» – 49,4 %; «Гендер – це соціальна роль» – 19,8 %; «Гендер – це соціально-культурний конструкт статі» – 30,9 %. Наступним було питання: «Яка сутність гендерної рівності?», на яке опитанти відповіли таким чином. Рівний доступ чоловіків і жінок до будь-якої професії – 13,6 %. Рівний правовий статус жінок і чоловіків – 17,3 %. Рівність прав, обов'язків і можливостей чоловіків і жінок – 49,4 %. Рівність прав і обов'язків чоловіків і жінок – 14,8 %. Рівний доступ та контроль чоловіків і жінок за розподілом ресурсів – 3 %. Всі відповіді – 3,1 %. Все вище перераховане – 3,1%. Все перелічене – 3,1 %. Заключним питанням потрібно було вказати правильну відповідь. Здатність сприймати, усвідомлювати і реагувати на будь-які прояви сексизму, дискримінації за ознакою статі або статевої сегрегації – це... «Гендерна чутливість» – 29,6 %; «Гендерні цінності» – 11,1 %; «Гендерна свідомість» – 58 %; «Не знаю» – 1,3 %.

Кожний громадянин в українському суспільстві підпорядкований певному типу гендерних норм і має можливість формувати свій прототип поведінки, який підвищує рівень обізнаності громадян щодо гендерних питань, не допускає породженість емоційної нестійкості (агресивність, дратівливість, невпевненість, неорганізованість) та формує емоційно сприятливе середовище у суспільстві.

МОНАСТИРСЬКИЙ Валерій

Черкаський національний університет імені Богдана
Хмельницького, доцент кафедри військової підготовки,
кандидат педагогічних наук, доцент

ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДО УЧАСТІ В НАЦІОНАЛЬНОМУ СПРОТИВІ

В умовах збройної агресії з боку Російської Федерації проти України на сучасному етапі становлення сил безпеки та сил оборони держави, вимоги до підготовки громадян України до національного спротиву та підготовки молоді до військової служби зросли і потребують подальшого їх удосконалення.

Підготовка громадян України до національного спротиву – це сукупність заходів, які здійснюються державними органами та органами місцевого самоврядування, закладами освіти з метою формування патріотичної свідомості та стійкої мотивації, набуття ними знань та практичних вмінь, необхідних для захисту України; військово-патріотичного виховання молоді; підготовки населення до умов життєдіяльності в районах ведення (воєнних) бойових дій тощо [1].

Основою підготовки громадян України до національного спротиву є їх загальновійськова підготовка, яка організовується за територіально-зональним принципом, ґрунтується на засадах високої мотиваційної привабливості та узгоджується з процесом трансформації системи комплектування за призовом відповідно до принципів та найкращих практик держав - членів НАТО.

Загальновійськова підготовка громадян України до національного спротиву організовується з використанням фондів військових частин Сил територіальної оборони Збройних Сил України, військових (відомчих) навчальних закладів, навчальних центрів, інших військових частин (установ) Збройних Сил України, які перебувають у сфері управління державних органів та органів місцевого самоврядування.